

Z. K.

ur. 1923; Lublin

BIOGRAM ŚWIADKA HISTORII

Pani Z. K. urodziła się w 1923 roku w Lublinie, przed wojną mieszkała w przy placu Bychawskim 11. Ukończyła szkołę podstawową „ćwiczeniówkę”, a następnie trzy klasy Gimnazjum Unii. Przed wojną należała do Przysposobienia Wojskowego Kobiet (PWK).

Po wybuchu wojny brała udział w akcji pomocy żołnierzom WP, a później jeńcom przetrzymywanym przez Niemców w hangarach Lubelskiej Wytwórni Samolotów. Prowadziła nielegalny nasłuch radiowy i rozpowszechniała pozyskane wiadomości. W 1940 r. pracowała w prowadzonej przez harcerki ochronce dla dzieci wysiedleńców z Pomorza i Poznańskiego, mieszczącej się przy ul. Krakowskie Przedmieście 55. Uczyła się na tajnych kompletach. W maju 1940 r. została zaprzysiężona w Związku Walki Zbrojnej i przyjęła pseudonim „Bogusia”. Była łączniczką Wiktora Pluty, a następnie harcmistrzyni Marii Walciszewskiej. W 1941 r. na polecenie harcmistrzyni Danuty Magierskiej rozpoczęła naukę szyfrowania pod kierunkiem Anny Rakowskiej. W 1942 r. udała się na kurs szyfrancki do Warszawy, a po powrocie została stałą szyfrantką i instruktorką Okręgu AK Lublin. W tym roku jej rodzina została przymusowo wysiedlona ze swojego mieszkania i przeniesiona na teren po getcie na Archidiakońską 6. Od 1943 r. pracowała jako szyfrantka w parze z Ireną Perczyńską „Magdą”. W 1944 r. odszyfrowała instrukcję akcji „Burza” dla Okręgu Lublin.

Podczas walk o Lublin w lipcu 1944 r. przebywała w mieście. 18 października 1944 r. została na krótko aresztowana przez NKWD. Wróciła do gimnazjum i w lipcu 1945 r. zdała maturę. Pracowała w upaństwowionej drukarni Adama Szczuki w Lublinie. Kontynuowała działalność konspiracyjną: była kierowniczką kancelarii sztabu Obwodu AK Lubartów, następnie działała w organizacji „Nie” – Delegatura Sił Zbrojnych na Kraj, a potem, do września 1946 r. w Komendzie Obwodu na powiat Lublin Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość. Od jesieni 1946 r. studiowała na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Była poszukiwana przez UB i okresowo ukrywała się w Chynowie i Drwalewie. Ujawniła się 15 marca 1947 r. i wróciła na studia.

Dyplom zrobiła w pracowni Jana Cybisa. Była w zespole konserwatorskim warszawskiej Starówki. Od grudnia 1948 r. pracowała w Wydawnictwie „Książka i Wiedza” w dziale literatury pięknej. W 1951 r. wyszła za mąż, a w 1952 r. urodziła córkę. Wróciła do Lublina i podjęła pracę w Liceum Sztuk Plastycznych, a następnie w Studium Nauczycielskim. Wykonywała liczne prace zlecone dla Pracowni Sztuk Plastycznych z zakresu konserwacji zabytków i projektowania wnętrz. Wystawiała również własne dzieła malarskie. Od 1953 r.

była członkinią Związku Polskich Artystów Plastyków, była wielokrotnie wybierana do zarządu, zakładała związkową galerię.
Zmarła w 2012 r. w Lublinie.

Autor biogramu	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"